

AUNIOS

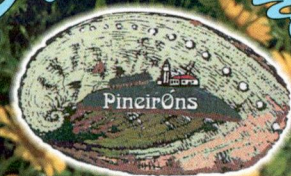
Nº 23

MAIO 2018

20
Aniversario
1998-2018

ASOCIACION CULTURAL

Pineirões

ESSES ILLEIR@S QUE FIXERON QUE ONS SEXA ESPECIAL

Por: Fernando Trigo

A asociación Pineiróns, capitaneada por Tinón, cumpre 20 anos este 2018. Coido que ninguén fixo un labor tan profundo para sacar adiante a cultura desta Illa aínda que, por desgraza, os que deberían facelo, non llo recoñecen. Sen embargo coido, que aos socios de Pineiróns, como aos que fan posible esta revista, que non llo recoñezan, aínda que lles doa, non lles importa, eles van seguir loitando por ese anaco de terra, ancorado na entrada da ría de Pontevedra, que é o arquipélago das Ons.

Centrándonos xa no meu artigo, Tinón, polo feito de celebrar os vinte anos a prol da cultura de Ons, pedíume que puxera texto a unha serie de fotografías que falan, a maioría, da década dos 70 do s. XX nos que pasamos uns veráns fabulosos na compañía dos veciños de Ons que tanto nos ensinaron. Non podía negarme a tal petición, aínda que tiña en mentes publicar o que me quedara gardado do ano pasado sobre a falla de visión histórico-arqueolóxica que ten a administración encargada do Parque para poñer en valor esta importante faceta que é necesaria e obrigatoria, a carón da medio ambiental, traballala e defendela para a súa conservación.

As fotos son da colección particular de Tinón, coordinador desta revista.

Emilio. Coñecido cariñosamente como Pitiso, era o encargado, ao lado da súa faceta como mariñeiro, de levar a cabo as “matanzas” en Ons.

A matanza do porco, era todo un acontecemento na Illa. As familias pelexaban por ver quen tiña o porco mellor mantido, por iso, cando había matanza nunha casa, a carón dos necesarios para levala a cabo, viñan os miróns, que aparte de facer de xurado ao hora de dirimir que familia criara o mellor porco, daban boa conta do viño, do fígado e dalgún cacho de raxo que podía caer despois da matanza.

Candiño. Un illeiro inesquecible. Un dos mellores especialistas na pesca do polbo dende dorna coa arte da raña. Horas pasabamos escoitándoo falar das súas aventuras na Guerra Civil, na batalla do Ebro, e como cargou ao lombo a un compañeiro

ferido para poñelo a salvo. Aínda que cunha fala difícil de entender, se cadras atopalo xunto á súa irmá Eugenia e lle pedías que che falaran da Santa Compañía, co énfase que lle poñían, o arrepío que che entraba facía difícil o paseo pola Illa, sobre todo, se era de noite.

Rosa. A parteira de Ons. Axudou a moitas mulleres a ben parir, utilizando todos os medios naturais que tivera ao seu alcance.

Casou co Sr. Domingos, coñecido cariñosamente como, Cachote. Chegado a Ons dende a zona do Barbanza, era un especialista como carpinteiro de ribeira e deu vida e arranxou un bo número de dornas polbeiras daquela época.

Rosa, muller moi faladeira que gustaba de contar historias de meigas e encantos. Xunto co seu home, festeiro onde os houbera, inventaban unha chea de coplas que logo cantaban nas festas dos domingos nos bares.

Aurita. É desas mulleres polifacéticas. Ao lado de ser nai de familia con cinco fillos, axudaba ao seu home, Ramiro, nos labores a desenvolver no Faro do que era peón. Andivo ao mar como percebeira. Atendía aos animais e aos labores agrícolas..., e aínda lle sobraba tempo para desenvolver facetas típicas da vida cotiá illán, como facer pan no forno caseiro de leña ou preparar xabón para lavar a roupa. Aquí a vemos cortando un xabón feito por ela.

Juanita. A nai dos Reiriz. Dela aprendeulle á súa filla Aurita todo o relacionado coa vida illán. Era unha esperta no coñecemento de plantas medicinais. A falla de médico facía que os veciños de Ons, especialmente as mulleres, adquiriran coñecementos de medicina natural. Na foto collendo e escollendo solda, moi boa para os catarros.

Sara e Manuel. Sara era recoñecida como unha das melloras percebeiras de Ons. Por onde ela pasaba non quedaba rastro de bo percebe. Loitou moitas veces contra fortes ondaxes, cando aínda non usaban traxe de neopreno, e veuse en grandes apuros, pero sempre saíu adiante. Manuel era un deses mariñeiros que, como tantos da época, non sabía nadar, pero presumía de saír indenne dun bo número de naufraxios. Ata simulou, xunto a outros illáns, un naufraxio na Illa na película "Botón de Ancla".

Aquí vemos ao matrimonio, pescando na súa dorna aos polbos co arte da raña.

Grupo de illáns. Comezando pola dereita: Ramiro Otero, Manolo Reiriz, Cesáreo Patiño, José Pérez, Claudiano Méndez e Manuel López. Seis lobos de mar que, no inverno, despois de vir do mar, as tardes facíanse longuísimas, polo que, botar a partida de dominó en calquera dos bares era algo obrigatorio.

Cando as partidas subían de ton, o petar na mesa coas fichas e os berros escoitábanse en calquera punto da Illa, e ata din, que as veces, mesmo en Noalla!!!

